

ОСВІТА І НЕЗАМОЖНЕ СЕЛЯНСТВО.

(Тези доповіді Комісара Народної Освіти т. Гринька на II Всеукраїнській З'їзді незможних селян.)

1. За два роки свого організованого існування незможне селянство України віддало свої сили годовинним чином політичній боротьбі за владу Рад, охороні Республіки від нападів ворогів, знищенню бандітизму, а також переведенню цілої низки ударних господарчих кампаній (продрозверстки, посівної, продрозваго, допомоги голодним і т. п.). Але навіть в ці перші важкі роки свого існування незможні села глибоко зрозуміли велике значення освіти і в тяжких умовах боротьби віддали їй багато уваги і сил. Всі три напрямки радянської освіти (соціальне виховане дітей, професійно-технічна освіта і політично-освітня робота) набули в комнезамх своїх прихильників і проводирів.

Соціальне виховане дітей.

2. Буржуазне суспільство бачило перед собою лише дитячу міщину замкнутої сім'ї і будувало для них тільки одну освітню установу — школу. Воно не знало і знати не хотіло дитячої безпритульності, сиріт, дітей слабой незможницької сім'ї, не розвивало для них відповідних дитячих установ (садків, будинків і т. п.). Радянська держава однаково уважно відносить ся до всього дитячого населення країни, особливо ж турбує її доля дитячої безпритульності, дітей слабой незможницької сім'ї. Через те завдання радянської влади в справах соціального виховання дитини значно складніші і важчі, ніж то було раніше. Доводить ся будувати дитячі будинки, садки, установи охорони дитинства і одночасно підтримувати і розвивати велику сітку шкіл. Ні одна буржуазна країна не бере так багато дітей на повне державне утримання, як країна Радянська.

3. За останні два роки радянська влада збудувала цілком нових 1.589 дитячих будинків на 112.000 дітей міської і селянської бідноти, 877 дитячих садків на 45.800 дітей, 250 колекторів. Але звичайно найбільш масовою установою соціального виховання дітей займають ся звичайні школи, яких є на Україні 22.062, в тому числі 17.875 по селах. Коло 1.759.000 дітей охоплюють ці школи, в тому числі 1.385.500 по селах.

В дорозволюючі часи всі ці школи утримувались на рахунок земств, тобто на місцеві податки населення. В перші роки революції все се впадо на слабі ше плечі радянської держави. Не дивно, що в умовах важкої боротьби, господарчої руїни не можна було відати великих засобів на шкільне будівництво. Шкільна справа пережила велику кризу. Але мода революційні сили села — незможники прийшли на допомогу і за останні часи в більшості сільських шкіл ремонтують ся, приводять ся в порядок, навіть будують ся нові.

4. В умовах нової економічної політики при твердому державному бюджеті дитячі установи міста і села в значній більшості своїх витрат переходять на місцеві засоби. Лише 21.370 селянських учителів із 53.580 може в біжучому році взяти на себе держава. Місцеві бюджети губерній і повітів це не зсувались і не окрипили. І через те найбільш практичним шляхом піддержки розвитку шкільної справи і справи соціального виховання взагалі є шлях уважного переведення в жите декрету Ц.В.К. від 14. жовтня 1921 року про натуральне самоподаткування по селах на користь освітніх установ. Се провадить ся уже в більшості волостей і сіл. Але щоб се не стало засобом підпорядкованя школи і учителя сільському куркулю, треба, щоб над сею справою мали невідступний догляд комнезами.

5. За часи радянської влади більшість шкіл на селах перейшло на українську мову навчання. Лише радянська влада зуміла забезпечити насе-

ню школу на його рідній мові. Але цього не досить; треба зробити так, щоб по змісту роботи, по змісту навчання школа була рідною робітникам і бідноті, а не куркулям і наймитам капіталу. Незможні — опора радянської влади в селі мусять уважно стежити не тільки за матеріальним забезпеченням школи і інших установ соціального виховання. Вони мусять стежити за змістом її роботи, за тим, щоб з дитячої виховувались свідомі робітники робітничо-селянської країни. Петдворішнина, автокефалія і інші вороги працюючих намагають ся тримати школу в своїх руках. Незможні мусять тримати школу під своїм впливом; вона мусить бути радянською.

Професійна і спеціально-наукова освіта.

6. Сюди відносить ся вся вища освіта, всі інститути, всі технікуми, профшколи і т. п. Вищих інститутів Україна має 32 з 3.000 професорів і більш ніж 50.000 студентів; технікумів ріжного рода є 251 з 3.500 преподавателей і коло 28.000 слухачів; профшкол 489 з загальним числом 4.500 преподавателей і 35.000 учнів; шкіл заводського учеництва 60 з більш ніж 5.000 учнів. Всі ці установи, що дають спеціальну підготовку, що випускають лікарів, агрономів, інженерів, майстрів і т. п. взяли від робітничо-селянської влади багато сил і уваги. Через те воли в відносно кращих умовах, і хоч потреби їх ще далеко не зовсім задовольняють ся, ці установи працюють з великим напруженням.

7. Спеціальна освіта і вища освіта завжди була в руках буржуазії. Одним ударом не можна передати її в руки робітників і селян, бо вона вимагає великої підготовки, і довгий час навчання. Радянська влада з перших кроків своїх стала на шлях організованого введення в інститути і технікуми, до вищої освіти, робітників і селян. Се шлях тяжкий, але тепер уже сотні робітників і сотні незможних війшли в вищу школу і працюють там. 13 робітничих факультетів засновано по Україні і більше 3.500 виключено робітників і незможних селян на повному утриманні держави прокладають через них шлях до панования вищою освітою. Комнезами мусять з великою увагою стежити за сею роботою радянської влади; маси незможного селянства мусять її знати.

8. Особливу увагу незможні мусять притягти сільсько-господарчу освіту, від якої в значній мірі залежить відбудоване і розвиток сільського господарства. Сільсько-господарча освіта за минулий рік значно поширилась і виростає на Україні. Інститути мають ся чотири, слухачів в них 6.500. За 1921 рік кількість слухачів збільшилась на 700. Технікумів маєт ся 56, слухачів 5.236; на 1921 рік кількість слухачів збільшилась на 2.576. Сільсько-господарчих шкіл 164; слухачів 8.236. За 1921 рік кількість слухачів збільшилась на 3.049. Наркомосвіти не жалів засобів на зріст цих установ. На 1922 рік намічено їх значне збільшене. Не підягає сумніву, що увага незможних і їх зацікавленість сею справою дала тут велику допомогу. Комнезами мусять зберегти і збільшити свою увагу до сільсько-господарчої освіти; вони мусять широко влити в неї свою молодь.

9. На протязі 1922 року Наркомосвіти намітив відкрити на Україні коло 100 сільсько-господарчих шкіл передового типу. Сей план в кожній губернії буде розвинений перед незможним селянством. Треба, щоб воно уважно віднеслось до сього нового завдання, бо сільська молодь мусить завоювати сільсько-господарчі знання. Загальний шлях спеціально-наукової і професійно-технічної освіти важкий і довгий. Але на його вже стали поки-

що обмежені ряди незможної молоді. Комнезами мусять уважно стежити, щоб все більш шире коло незможних піднімалось до вищого знання.

Політично-освітня позашкільна робота.

10. Позашкільна освіта — велика культурна і політична зброя. 96 агітпунктів, 1.298 клубів, 5.500 хат-читалень, 3.140 бібліотек, 116 сельбудинків, 215 народних домів, 2.780 пунктів по ліквідації неписьменности, більш 5.000 просвітів, — то мусить бути могутній освітній апарат, який мусить освітлювати шляхи боротьби і будівництва працюючих мас. Позашкільна освіта раніше лежала буржуазії і кулакам, під їх впливом вона була, їх завдання виконувала. Робітничі і незможне селянство захопили сей могутній апарат в свої руки, але не легко ним опанувати в повній мірі. І не треба закривати очей на те, що лише частина позашкільних установ вірно служить робітникам і незможним селянам. Частина стоїть осторонь, або веде свою роботу проти працюючих мас. Особливо се торкається ся села.

11. Можна сміливо сказати, що всі селянські позашкільно-освітні установи ділять ся на дві частини. Одні з них ведуть культурну працю на користь робітникам і незможним, підвисшують їх знане і свідомість, інформують про стан і закони радянської влади, проводять удари кампаній, дають здорову веселу розвагу. Другі — таємно або отверто куплять навкруги себе прихильників петлюрівщини і бандітизму, агітують за ними, розповсюджують їх літературу, туманять голову темним людям ніби то новою автокефальною церквою, намагають ся викликати національну ворожнечу до робітників міста. Дві позашкільні освіти, або два Політпросвіти існують і ведуть між собою боротьбу в українському селі. Один радянський, що разом з економічним визволенем несе незможним і визволене духове. Другий петлюрівський, який духовним поневоленем готує шлях до нового економічного поневолення. Сю борються незможні мусять зрозуміти, вони мусять зрозуміти всю позашкільну освіту радянською, і незможницькою.

12. Щоб опанувати всю позашкільну освіту, щоб зрозуміти всю її радянською, треба перш усього позбавити отой розпорощености позашкільних установ (бібліотек, будинків, просвітів і т. п.), яка ще і досі панує на селі. Треба мати на кожну волость і кожне село свій освітній осередок, — волбудинок в волості і хату-читальню або червону просвіту в селі. Сі осередки треба як найтісніше звязати з ком'ячейкою, комнезамом, волорганізаторами живидділів, союзом робітничих землі і ліса, словом зі всіма ячейками радянського (а не куркулячого) суспільства. Решту позашкільно-освітніх установ треба об'єднати навкруги цих осередків. Лише тоді буде забезпечений вплив радянський і незможницький, лише тоді будуть вирвані вони з під впливу "Петлюрівщини" Політпросвіту.

13. Що торкається до змісту роботи позашкільно-освітніх установ, то ще й досі вони найбільшого заповняють ся розвагою, вечірками і т. п. Але чимало вже і таких, які ведуть серйозну пропаганду і велику культурну працю. Зміст роботи позашкільних установ определяють ся тими вимогами, з якими підходять до них населеня. Завдане незможних селян і їх комітетів в тому і полягає, щоб організованим впливом своїм прирости позашкільно-освітні установи рейти на шлях серйозної культурної праці, ліквідації неписьменности, пропаганди завдань радянської влади, підвиснення свідомости працюючих мас села.

14. Тепер, коли там, в дійсній Росії, косить безчисленні жертви голодової смерті, якого полчишка заслугоють ці поважні панове, які хлебчуть вино і задирають його свіжими січневими суніцями!" Н. Мещеряков, наводячи в "Правді" ці уривки, каже: "У кого що болить, той про те й говорить. Ми в Соціалістській Росії присвячуємо спеціальні числа газет питанням голоду, голодуючим, голодній Червоній Армії, профсоюзам і т. д. А російські заграничні білогвардійські газети присвячують спеціальні числа питанням серед російської еміграції."

А ВОНИ ПЬЮТЬ, ТАНЦЮЮТЬ, І ЗНОВА ПЬЮТЬ.

В московській "Правді" з 15. лютого находимо уривки зі статій російської чорносотенної преси на еміграції про, піячене і розпусне жите російської еміграції, сих "бувших" колись "людей висшої класи", або як вони себе називають, "мозку і серця великої країни". Сі уривки тим більше цікаві, що в них говорять "бувші люди" самі про себе.

Ось в берлінській російській білогвардійській газеті "Время", в числі спеціально присвяченим п'ятиці, пише архимандрит Тихон так: "Та гуляня, яка спостерігається серед Росії за границею, не має пріміру в історії. Се є нестримний Вальтасарів пир в повній змисті того слова. Шож мені брати, коли після молебня йдуть п'яничі? Ажже се пир підчас чуми!"

І сам собі на се питане відповідає: "В кінець-кінців, мені лишається ся тільки одно: надіти свою монашу шапку і також йти в якенубудь з тих веселих заведений."

Представник союзу російських Живців в Німеччині, Тейтель, пише слідує про культуру працю на користь робітникам і незможним, підвисшують їх знане і свідомість, інформують про стан і закони радянської влади, проводять удари кампаній, дають здорову веселу розвагу. Другі — таємно або отверто куплять навкруги себе прихильників петлюрівщини і бандітизму, агітують за ними, розповсюджують їх літературу, туманять голову темним людям ніби то новою автокефальною церквою, намагають ся викликати національну ворожнечу до робітників міста. Дві позашкільні освіти, або два Політпросвіти існують і ведуть між собою боротьбу в українському селі. Один радянський, що разом з економічним визволенем несе незможним і визволене духове. Другий петлюрівський, який духовним поневоленем готує шлях до нового економічного поневолення. Сю борються незможні мусять зрозуміти, вони мусять зрозуміти всю позашкільну освіту радянською, і незможницькою.

14. Тепер, коли там, в дійсній Росії, косить безчисленні жертви голодової смерті, якого полчишка заслугоють ці поважні панове, які хлебчуть вино і задирають його свіжими січневими суніцями!" Н. Мещеряков, наводячи в "Правді" ці уривки, каже: "У кого що болить, той про те й говорить. Ми в Соціалістській Росії присвячуємо спеціальні числа газет питанням голоду, голодуючим, голодній Червоній Армії, профсоюзам і т. д. А російські заграничні білогвардійські газети присвячують спеціальні числа питанням серед російської еміграції."

"ДЕЛЕГАЦІЯ"

Один хоружий на пана йодупувати "патріот" робить в Вінніпегу в "емплоймент офісі", де звичайно збирається поважне число українських робітників. Він все старється ся вести між ними агітацію проти Укр. Роб. Дому. А щоби настроїти ворожо робітників проти У. Р. Д., він почав їм говорити, що з Укр. Роб. Дому викинено портрет Шевченка. Робітники збурили ся. Найдовше один, що сему заперечив.

Тоді робітники рішили дізнатися і вибрали "делегатів", яка мала піти до Укр. Роб. Дому і переконатися на очо, чи викинули большевики портрет Шевченка. Прийшла "делегация" до Укр. Роб. Дому і почала оглядати стіни і розміщені на них фотографії.

— А се хто такий в кожусі і в шапці? — питає "делегат" одного з товаришів, показуючи на Шевченка.

— А ви як думаєте: хто се такий? — відповідає товариш.

— А я по чім маю знати, хто се такий? — ображається ся "делегат".

— Так се якраз той, кого ви шукаєте, — каже товариш.

— "Шур"? — питає здивований "делегат".

— Два рази "шур" — відповідає товариш.

— От, чорт би його взяв з його офісником, як він нас здурив, — обурив ся "делегат".

Зайшли "делегати" до буфету і почали ще про дещо розмову.

— А ви скажіть своїм редакторам, щоби вони писали дещо і про Галичину, а те все пишуть про большевицькі та жидівські справи, — каже поучливо "делегат".

Товариш купив в буфетчика дві чашки "Укр. Роб. Вістий" і по одному обом "делегатам" і питає:

— Чи ви читаете "Укр. Роб. Вісті"? — Ну, то подивіть ся: бачите — се одна статія надіслана із самого Львова і в ній пишеть ся про галицькі гаради, а в сій "другій" також пишеть ся про Галичину. Бачите? — Ну, та я вже бачу, але... — дозвольте вас запинити: чи ви такі большевики, чи ні? Бо Шевченка ви не викинули, про Галичину пишете і таке інше... — А ви як думаєте: хто ми є? — питає товариш.

— Та ми не знаємо, тільки нам той офісник казав, що ви большевики.

— А мені той сам офісник казав, що ви дурині. Як ви про се думаєте: хто ви є?

— Та ми... ми не знаємо... — В такім разі шкода балачки. Пізнайте перше, хто ви самі є. Жийте своїм власним розумом, а не розумом панського полыхача. А тепер підіть і при тих, що вас сюди післали, покажіть тому офісникови, про що пишеть ся в "Укр. Роб. Вістях" та що ви бачили в Укр. Роб. Домі і скажіть йому в очі, що він брехун. А тоді приходіть до Укр. Роб. Дому і ми навчимо вас ду мати власним розумом, а не офісниковим.

Товариш.

Закрите української школи на Воляні.

У м. Камень-Коширському (тепер повітове місто так званого польського воевідства, а в давнину воно входило у склад ковельського повіту) українська школа — одним єдином на ціле місто — закрита. Характеристично, що там існують дві інші школи: польська й жидівська.

ВСТ НА ПОМІЧ ГОЛОДУЮЧИМ!

Вісти про голод на Радянській Україні приходять щораз страшніші. Недавно жарківські "Вісти" доносили, що в гуляйпольському повіті на Катеринославщині селяни поїли майже всі коні. Начислено там десятки тисяч хорих з голоду. Було много випадків божевільа з голоду і зложодерства. У зинківській волості селяни їдять хліб(!) з глинні і тертого дерева, змішаного з подовою. З голоду поширюється п'янистий тиф.

А ось еще страшніші вісти. В доносенні з Берліна читаємо: "Члени Українського Червоного Хреста подають, що вулиці Катеринослава переповнені голодними дітьми і дорослими, які заглушують вулиці душою роздираючими криками о поміч. Діти виглядають на холодячих трупики, що снують ся вулицями міста наче тіни. Голодні дівчатка не просять вже помічі, а безомовно ридують. Ті ридани не дають ся описати. Неаслави зморожені жертви голоду падають на вулицях і на місці вмирають."

Так є в місті. А в сусідніх селах положене ще гірше. Поверх 100 тисяч осіб, переважно діти, щілковито вичерпані з сил. Вони на стількі ослабли, що не можуть рухити ся — цілий час лежать.

Положене східної України ще страшніше. Все те, що до сеї пори відомо про голодуючі місцевости Росії, являється в нічим в порівняно з терпінами населеня східної України. В одній губернії, де населеня начисляється на 1 мільон 300 тисяч, 900 тисяч осіб засуджені на смерть. Стучай поїдання людських трупів доходить там до наймовірних розмірів.

Таких і подібних вістей можна навести більше. Однак і сего досить, щоби бодай приблизно уявити собі страшний став в голодуючих околицях України.

В виду такого стану річий ми не можемо бути байдужними. Обовязком всіх українських робітників і фермерів в Канаді є поспішити негайно з помічю голодуючим братам і товаришам на Радянській Україні.

Товариші! Товаришкі! Справа дуже важна і не жде проволочки! Беріть ся сейчас за діло! Грайте представлення, устроюйте концерти, скликайте масові мітинги в користь голодуючих! Складайте жертви самі і заставляйте других зложити лепту для голодуючих селян і робітників на Україні!

Всі фонди з Канади для голодуючих на Україні є сейчас переіслани до Закордонного Бюро Помочі Голодуючим України в Празі, в Чехословаччині, на руки голови Бюро тов. М. Левинського. Дотепер вислано вже американським дрефтом 1.000 американських доларів (на канадійські гроші \$1.032.50). Дальші зборки будуть сейчас вислані, як лише збереть ся поважніша сума.

Тому до праці, товариші! Спішіть всі негайно на поміч голодуючим селянам і робітникам на Радянській Україні! Комітет Помочі Голодуючим на Радянській Україні.

ПОКЛИК ДО УКР. РОБІТНИКІВ В ФОРТ ВІЛІАМ, ВЕСТ ФОРТ ВІЛІАМ І ПОРТ АРТУР.

Товариші! Страшне нещасте — марево голоду, що нависло нашу дорругу Радянську Україну, не зменшується ся, а навпаки — прибирає все більше і більше грізний характер. Всею, що зроблено до сего часу для спасеня наших братів в Радянських Республіках, являється ся лиш каплею крові в морі, і коли поміч не прийде сейчас, то мільони людей стануть жертвою страшної голодової смерті. Волосе стає дубом, кров застигає в жилах, коли читаємо оповідання очевидців про застрашані страждання наших братів і сестер та їхніх дітей в околицях навішених посухою.

Коли у Вашому серці, Товариші Робітничі, є чувство людського співчуття, коли у Вашій свідомости є поянте про товариський обовязок, коли Вам дорогої робітники і селяни в Радянських Республіках, що з самовільреченем, купаються у власній крові, боронися за кращу будучність усого людства і не переставать боронити ся і тепер, — то Ви не оставите без уваги благолучий голос о ратунок Ваших братів і подяєте їм як найкраще свою поміч.

Товариші! Помогайте голодуючим братам і сестрам як хто може: хто грошми, хто одежою, хто працює в користь голодуючих. Грайте представлення, устроюйте концерти, віддавайте свою працю і свої спобіжності на вітвар голодуючих! Відвікуйтесь ся на їх передсмертний голод! Най сей голос не буде голосом вопіючого в пустині!

Товариші! Дня 26. марта в Читальні "Просвіти" в Форт Вільям відбулись збори робітників з трох місцевостей: Форт Вільям, Вест Форт Вільям і Порт Артур і на цих зборах вибрано статий Комітет з 15 членів.

Кожний робітник, що бажає поглибити свою клясову свідомість і своє знане повинен сейчас заперенумерувати собі

ГОЛОС ПРАЦІ

МІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПРАЦЮЮЧОГО ЛЮДУ.

який вийде в першій половині цвітня і буде містити цікаві статі про робітничий рух, популярні статі з ріжних галузей науки, оповідання з робітничого жита, вірші і огляд важніших світових подій так в робітничому русі, як також і таких, що мають своє значеня в відношеню до робітничого руху.

Спішіть з передплатою, яка виносить: на рік \$2.50 на піврік 1.25 Поодинокое число 25 цт.

Адреса: THE VOICE OF LABOR Ukrainian Labor Temple Cor. Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.

Товариші! НЕ ЗАБУВАЙТЕ НІ НА ХВИЛИНУ ПРО ГОЛОДУЮЧИХ БРАТІВ І СЕСТЕР НА РАД. УКРАЇНІ!

ВСТ НА ПОМІЧ ГОЛОДУЮЧИМ!

Вісти про голод на Радянській Україні приходять щораз страшніші. Недавно жарківські "Вісти" доносили, що в гуляйпольському повіті на Катеринославщині селяни поїли майже всі коні. Начислено там десятки тисяч хорих з голоду. Було много випадків божевільа з голоду і зложодерства. У зинківській волості селяни їдять хліб(!) з глинні і тертого дерева, змішаного з подовою. З голоду поширюється п'янистий тиф.

А ось еще страшніші вісти. В доносенні з Берліна читаємо: "Члени Українського Червоного Хреста подають, що вулиці Катеринослава переповнені голодними дітьми і дорослими, які заглушують вулиці душою роздираючими криками о поміч. Діти виглядають на холодячих трупики, що снують ся вулицями міста наче тіни. Голодні дівчатка не просять вже помічі, а безомовно ридують. Ті ридани не дають ся описати. Неаслави зморожені жертви голоду падають на вулицях і на місці вмирають."

Так є в місті. А в сусідніх селах положене ще гірше. Поверх 100 тисяч осіб, переважно діти, щілковито вичерпані з сил. Вони на стількі ослабли, що не можуть рухити ся — цілий час лежать.

Положене східної України ще страшніше. Все те, що до сеї пори відомо про голодуючі місцевости Росії, являється в нічим в порівняно з терпінами населеня східної України. В одній губернії, де населеня начисляється на 1 мільон 300 тисяч, 900 тисяч осіб засуджені на смерть. Стучай поїдання людських трупів доходить там до наймовірних розмірів.

Таких і подібних вістей можна навести більше. Однак і сего досить, щоби бодай приблизно уявити собі страшний став в голодуючих околицях України.

В виду такого стану річий ми не можемо бути байдужними. Обовязком всіх українських робітників і фермерів в Канаді є поспішити негайно з помічю голодуючим братам і товаришам на Радянській Україні.

Товариші! Товаришкі! Справа дуже важна і не жде проволочки! Беріть ся сейчас за діло! Грайте представлення, устроюйте концерти, скликайте масові мітинги в користь голодуючих! Складайте жертви самі і заставляйте других зложити лепту для голодуючих селян і робітників на Україні!

Всі фонди з Канади для голодуючих на Україні є сейчас переіслани до Закордонного Бюро Помочі Голодуючим України в Празі, в Чехословаччині, на руки голови Бюро тов. М. Левинського. Дотепер вислано вже американським дрефтом 1.000 американських доларів (на канадійські гроші \$1.032.50). Дальші зборки будуть сейчас вислані, як лише збереть ся поважніша сума.

Тому до праці, товариші! Спішіть всі негайно на поміч голодуючим селянам і робітникам на Радянській Україні! Комітет Помочі Голодуючим на Радянській Україні.

ПОКЛИК ДО УКР. РОБІТНИКІВ В ФОРТ ВІЛІАМ, ВЕСТ ФОРТ ВІЛІАМ І ПОРТ АРТУР.

Товариші! Страшне нещасте — марево голоду, що нависло нашу дорругу Радянську Україну, не зменшується ся, а навпаки — прибирає все більше і більше грізний характер. Всею, що зроблено до сего часу для спасеня наших братів в Радянських Республіках, являється ся лиш каплею крові в морі, і коли поміч не прийде сейчас, то мільони людей стануть жертвою страшної голодової смерті. Волосе стає дубом, кров застигає в жилах, коли читаємо оповідання очевидців про застрашані страждання наших братів і сестер та їхніх дітей в околицях навішених посухою.

Коли у Вашому серці, Товариші Робітничі, є чувство людського співчуття, коли у Вашій свідомости є поянте про товариський обовязок, коли Вам дорогої робітники і селяни в Радянських Республіках, що з самовільреченем, купаються у власній крові, боронися за кращу будучність усого людства і не переставать боронити ся і тепер, — то Ви не оставите без уваги благолучий голос о ратунок Ваших братів і подяєте їм як найкраще свою поміч.

Товариші! Помогайте голодуючим братам і сестрам як хто може: хто грошми, хто одежою, хто працює в користь голодуючих. Грайте представлення, устроюйте концерти, віддавайте свою працю і свої спобіжності на вітвар голодуючих! Відвікуйтесь ся на їх передсмертний голод! Най сей голос не буде голосом вопіючого в пустині!

Товариші! Дня 26. марта в Читальні "Просвіти" в Форт Вільям відбулись збори робітників з трох місцевостей: Форт Вільям, Вест Форт Вільям і Порт Артур і на цих зборах вибрано статий Комітет з 15 членів.

Кожний робітник, що бажає поглибити свою клясову свідомість і своє знане повинен сейчас заперенумерувати собі

ГОЛОС ПРАЦІ

МІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ПРАЦЮЮЧОГО ЛЮДУ.

який вийде в першій половині цвітня і буде містити цікаві статі про робітничий рух, популярні статі з ріжних галузей науки, оповідання з робітничого жита, вірші і огляд важніших світових подій так в робітничому русі, як також і таких, що мають своє значеня в відношеню до робітничого руху.

Спішіть з передплатою, яка виносить: на рік \$2.50 на піврік 1.25 Поодинокое число 25 цт.

Адреса: THE VOICE OF LABOR Ukrainian Labor Temple Cor. Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.